

I. ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Предмет и обим примјене

Члан 1

(1) Методологијом за утврђивање регулаторног прихода и цијена за коришћење преносног система електричне енергије (у даљем тексту: методологија) прописују се правила у складу са којима:

1) оператор преносног система утврђује регулаторно дозвољени приход и цијене за услуге које пружа као ималац лиценце за пренос електричне енергије, и

2) Регулаторна агенција за енергетику (у даљем тексту: Агенција) одобрава регулаторно дозвољени приход и цијене из тачке 1 овог става, или исте утврђује у складу са одредбама ове методологије.

(2) Цијене утврђене на основу ове методологије примјењују се на:

1) Купце који су прикључени на:

- мрежу високог напона 110 kV и вишег,
- мрежу средњег напона 35 kV,
- мрежу средњег напона 10 kV, и
- мрежу ниског напона 0,4 kV.

2) Произвођаче који су прикључени на мрежу високог напона 110 kV и вишег.

(3) Цијене утврђене на основу ове методологије неће се примјењивати на транзит електричне енергије.

Сврха

Члан 2

Сврха ове методологије је да утврди:

- 1) методе за регулацију прихода и цијена,
- 2) начин утврђивања регулаторно дозвољеног прихода за сваку годину регулаторног периода,
- 3) критеријуме за утврђивање оправданости трошкова и прихода,
- 4) елементе на основу којих се утврђују цијене по којима се плаћају услуге, ради обезбјеђења адекватног прихода оператора преносног система,
- 5) потребну документацију коју ималац лиценце треба да достави Агенцији уз захтјев за одобравање регулаторно дозвољеног прихода и цијена, као и начин њиховог достављања, и
- 6) поступак подношења захтјева за одобравање регулаторно дозвољеног прихода и цијена, разматрање захтјева и поступак доношења одлуке.

Принципи

Члан 3

Ова методологија се заснива на принципима:

- 1) равнотеже између интереса имаоца лиценце и корисника преносног система,
- 2) једнаког третмана енергетских субјеката, с једне стране, и једнаког третмана тарифних и квалификованих купаца, с друге стране,
- 3) транспарентног и недискриминаторног приступа треће стране преносном систему,
- 4) утврђивања цијена на транспарентан и непристрасан начин на основу објективних и недискриминаторних критеријума,
- 5) утврђивања цијена на основу укупних оправданих трошкова пословања, амортизације и поврата на средства,
- 6) стварања повољних услова за инвестирање у преносни систем,
- 7) обезбјеђивања да се регулисана дјелатност коју оператор преносног система обавља као јавну услугу врши на недискриминаторан, транспарентан и лако провјерљив начин,
- 8) подстицања енергетске и економске ефикасности,
- 9) подстицања обављања регулисане дјелатности на начин који доприноси смањењу трошкова пословања,
- 10) олакшавања ефикасне трговине и конкуренције,
- 11) избјегавања унакрсних субвенција између категорија потрошње, и
- 12) обезбјеђивање одрживости преносног система.

Изрази

Члан 4

Изрази употребљени у овој методологији имају сљедеће значење:

1) Метод "максимални дозвољени приход" је врста економске регулације која има за циљ да ограничи дозвољени приход енергетског субјекта и да повећа његову ефикасност примјењујући регулаторне периоде који су дужи од једне године, током којих је енергетском субјекту дозвољено да задржи уштеде од смањења трошкова пословања на

које може утицати, које Агенција узима у обзир приликом утврђивања дозвољеног прихода за наредни регулаторни период.

2) Регулаторни период је вишегодишњи период у току којег се елементи регулаторно дозвољеног прихода примјењују на нивоу утврђеном на почетку регулаторног периода, док се одређени елементи могу промијенити у складу са одредбама ове методологије.

3) Регулаторна година, односно година регулаторног периода, је дванаестомјесечни период који почиње 1. августа сваке године током регулаторног периода.

4) Текућа регулаторна година је година у којој се примјењује важећа одлука Агенције о утврђивању регулаторно дозвољеног прихода.

5) Претходна година је календарска година која претходи години у којој се подноси захтјев за одобравање регулаторног прихода и цијена.

6) IPC је аритметички просјек пројектованих стопа раста потрошачких цијена у Црној Гори за све календарске године у којима почињу регулаторне године, и које се објављују у документу смјернице економске политике за годину у којој почиње регулаторни период. За први регулаторни период IPC се утврђује на основу Смјерница економске политике за 2012. годину.

7) Пропорционални метод обрачуна амортизације је метод према којем је годишњи трошак амортизације по основном средству исти у току одобреног вијека трајања.

8) Принцип "поштанска марка" је метод утврђивања цијена код којег купци на територији Црне Горе припадају једној категорији потрошње или тарифној групи плаћају коришћење преносног система по истим цијенама израженим у прописаним јединицама мјере

8а) Принцип "поштанска марка" је метод утврђивања цијена коришћења преносног система коју плаћају произвођачи електричне енергије у Црној Гори прикључени на преносни систем, по истој цијени по произведеном MWh.

9) Трајна основна средства су средства евидентирана у финансијским исказима имаоца лиценце, која су у директној функцији обављања регулисане дјелатности.

Методи регулације

Члан 5

(1) Код утврђивања регулаторно дозвољеног прихода примјењује се регулаторни метод "максимални дозвољени приход".

(2) За утврђивање цијена користи се принцип "поштанска марка".

Регулаторни период

Члан 6

(1) Трајање првог регулаторног периода је три године.

(2) Трајање сваког наредног регулаторног периода Агенција ће посебном одлуком утврдити годину дана прије истека текућег регулаторног периода.

II. РЕГУЛАТОРНО ДОЗВОЉЕНИ ПРИХОД

Елементи регулаторно дозвољеног прихода

Члан 7

(1) Регулаторно дозвољени приход, као приход имаоца лиценце који се остварује обављањем регулисане дјелатности на годишњем нивоу, израчунава се примјеном следеће формуле и исказује у еурима, (€):

$$RDP_t = UTP_t + A_t + PS_t$$

гдје је:

RDP_t - регулаторно дозвољени приход,

UTP_t - укупни трошкови пословања за регулисану дјелатност из члана 8 ове методологије,

A_t - амортизација утврђена за регулаторне потребе из члана 13 ове методологије,

PS_t - поврат на средства из члана 14 ове методологије,

t - година регулаторног периода.

(2) За транспоновање у цијене и тарифе, регулаторно дозвољени приход из става 1 овог члана, за сваку годину регулаторног периода умањује се за утврђене остале пословне, ванредне и ванпословне приходе из члана 17 ове методологије.

(3) Разлика између одобрених и остварених прихода и трошкова, као и разлика у остварењу одговарајућих билансних величина настала у току регулаторног периода, узете се у обзир приликом одобравања или утврђивања регулаторно дозвољеног прихода за наредни регулаторни период у складу са одредбама ове методологије.

Укупни трошкови пословања за регулисану дјелатност

Члан 8

(1) Укупни трошкови пословања за регулисану дјелатност из члана 7 ове методологије обухватају техно-економски оправдане трошкове који су у функцији обављања регулисане дјелатности, одобрене за сваку регулаторну годину.

(2) Ради оцјене оправданости трошка за обављање регулисане дјелатности, Агенција узима у обзир информације, податке и сазнања која је субјекат имао или морао имати у виду у вријеме када је трошак настао.

(3) Обавеза ОПС је да докаже сврсисходност настанка трошкова пословања и оправда разлоге да буду надокнађени из тарифа.

(4) Трошкови пословања се исказују рачуноводственом документацијом, која се води у складу са законом којим је уређено рачуноводство, односно рачуноводственим стандардима који се примјењују у Црној Гори.

(5) Код утврђивања регулаторно дозвољеног прихода, у укупне трошкове пословања не укључују се:

1) казне које изричу надлежни органи, као и камате на одложена, неизвршена и друга плаћања која се односе на неизвршавање обавеза из закључених уговора,

2) трошкови накнаде штета, настали због пропуста ОПС,

3) трошкови прикључења на мрежу, уколико се могу идентификовати, и

4) други трошкови, уколико Агенција процијени да нијесу настали у сврху обављања регулисане дјелатности.

(6) За потребе утврђивања регулаторно дозвољеног прихода и ради стварања услова за повећање ефикасности укупни оправдани трошкови пословања се дијеле на:

1) трошкове пословања који се могу контролисати дефинисани у члану 9 ове методологије,

2) трошкове пословања који се могу дјелимично контролисати, дефинисани у члану 10 ове методологије, и

3) трошкове пословања који се не могу контролисати, дефинисани у члану 11 ове методологије.

Трошкови пословања који се могу контролисати

Члан 9

(1) Трошкови пословања који се могу контролисати утврђују се на почетку регулаторног периода за сваку годину регулаторног периода.

(2) Трошкови пословања из става 1 овог члана за прву годину првог регулаторног периода израчунавају се примјеном следеће формуле и исказују у еурима, (€):

$$TPK = T^z + T^{rdm} + T^{utl} + T^{bpo} + T^t + T^o$$

гдје је:

TPK - трошкови пословања који се могу контролисати,

T^z - трошкови зарада и других личних примања,

T^{rdm} - трошкови резервних дјелова и материјала,

T^{utl} - трошкови услуга трећих лица,

T^{bpo} - трошкови текућих банкарских услуга, поштански трошкови и трошкови осигурања,

T^t - трошкови услуга телекомуникација,

T^o - остали трошкови пословања, које је Агенција прихватила као трошкове пословања који се могу контролисати.

(3) Приликом утврђивања трошкова из става 2 овог члана, за другу и сваку наредну годину регулаторног периода примјењује се следећа формула:

$$TPK_t = TPK_{t-1} * (1 + IPC - X)$$

гдје је:

IPC - стопа раста потрошачких цијена, (%)

X - фактор ефикасности, (%)

t - година регулаторног периода.

(4) Фактор ефикасности представља годишњу стопу повећања ефикасности пословања субјекта и утврђује се упоређивањем са фактором ефикасности који примјењују други регулатори за компаније са истим или сличним перформансама.

(5) За први регулаторни период биће примијењен годишњи фактор ефикасности у висини од 1/2 IPC .

(6) Повећање ефикасности пословања ОПС може остваривати само уз задржавање или уз повећавање квалитета пружања услуге. Стандарде квалитета за услуге које пружа ОПС, Агенција ће прописати посебним актом, у складу са Законом.

(7) Приликом утврђивања трошкова пословања из става 2 овог члана, подносилац захтјева примјењује следеће критеријуме:

1) трошкови треба да буду у складу са принципима из члана 3 ове методологије,

2) трошкови треба да буду неопходни за обављање регулисане дјелатности, тј. да одговарају доброј пословној пракси,

3) трошкови треба да обезбиједи обављање регулисане дјелатности на сигуран, квалитетан и ефикасан начин,

4) трошкови треба да одражавају процес реструктурирања електроенергетског сектора,

5) трошкови треба да буду усклађени са развојем преносног система,

6) захтијевани трошкови треба да одговарају односним планираним трошковима у бизнис плану, и

7) захтијевани трошкови треба да буду образложени на јасан и провјерљив начин, који документује њихову оправданост, укључујући користи за купце, уколико их има.

(8) Трошкове пословања из става 2 овог члана, Агенција одобрава или утврђује на основу анализе захтијеваних трошкова која укључује:

- 1) трошкови треба да буду у складу са принципима из члана 3 ове методологије,
- 2) провјеру примјењених критеријума из става 7 овог члана,
- 3) поређење са трошковима оствареним у најмање три претходне године,
- 4) поређење одобрених и остварених трошкова у претходном регулаторном периоду, по годинама и укупно за период,

5) поређење остварених и захтијеваних трошкова и њихово образложење, и
6) анализу могућности за повећавање ефикасности пословања као резултат остварења планираних инвестиција које имају за циљ смањење трошкова.

(9) Анализа захтијеваних трошкова из става 8 овог члана може да укључује:

1) коришћење релативних индикатора (јединични трошак) за одређене врсте трошкова оператора преносног система, њихово поређење по годинама и поређење са индикаторима компанија из региона, које обављају исту енергетску дјелатност, уколико постоји јавна информација о тим трошковима,

2) циљеве ефикасности које одређују други регулатори, а односе се на смањење трошкова у сличним компанијама, и

3) друге методе за које Агенција сматра да су примјенљиве у зависности од расположивих података.

(10) Трошкови из става 2 овог члана утврђују се на основу документације достављене у складу са чланом 20 ове методологије и документације којом располаже Агенција.

(11) Уколико подносилац захтјева не достави потребну документацију и не образложи захтијеване трошкове на јасан и провјерљив начин, Агенција ће трошкове утврдити на основу расположиве документације.

(12) Изузетно од одредби ст. 2, 7, 8 и 9 овог члана, уколико су у регулаторној години која претходи првом регулаторном периоду остварени трошкови мањи од одобрених, за прву годину првог регулаторног периода трошкови из става 2 овог члана биће утврђени на нивоу остварених увећани за 1/2 разлике између одобрених и остварених у претходној регулаторној години.

(13) Разлика између одобрених и остварених трошкова на крају регулаторног периода из става 2 овог члана је приход енергетског субјекта.

(14) Трошкови пословања из става 2 овог члана за прву годину наредног регулаторног периода утврђују се на основу просјечних трошкова остварених у трогодишњем периоду који претходи текућој регулаторној години увећани за 1/2 разлике између одобрених и остварених за тај период, уколико су остварени трошкови нижи од одобрених.

(15) Уколико су остварени трошкови у току претходног регулаторног периода већи од одобрених, за наредни регулаторни период ови трошкови се утврђују у складу са ст. 7, 8 и 9 овог члана.

Трошкови пословања који се могу дјелимично контролисати

Члан 10

(1) Трошкови пословања који се могу дјелимично контролисати утврђују се на почетку регулаторног периода за сваку годину регулаторног периода.

(2) Трошкови пословања који се могу дјелимично контролисати обухватају трошак куповине електричне енергије за покривање дозвољених губитака у преносном систему.

(3) Трошкови за куповину електричне енергије за покривање дозвољених губитака у преносном систему (у даљем тексту: трошкови губитака) израчунавају се примјеном следеће формуле:

$$TPg_t = Ce_t^{od} * \frac{g}{100 - g} * E_t$$

гдје је:

TPg_t - одобрени трошкови губитака, (€)

Ce_t^{od} - одобрена цијена електричне енергије за покривање дозвољених губитака, (€/MWh)

g - дозвољена стопа губитака у преносном систему, (%)

E_t - електрична енергија планирана енергетским билансом за сваку календарску годину током регулаторног периода за испоруку из преносног система на мјестима испоруке: (1) купцима који су директно прикључени на преносни систем и (2) дистрибутивном систему, (MWh)

t - година регулаторног периода.

(4) Дозвољена стопа губитака (g) у преносном систему из става 3 овог члана утврђује се на почетку регулаторног периода као једнака стопа за сваку годину тог периода на основу:

1) остварених губитака у преносном систему, који настају услед преноса електричне енергије за потребе домаће потрошње, који не укључују губитке по основу транзита, а који се израчунавају примјеном следеће формуле:

$$g_{ost} = \frac{(1 - g^{tr}) * G^P}{E^{isp} + (1 - g^{tr}) * G^P} * 100$$

гдје је:

g_{ost} - стопа остварених губитака у преносном систему, (%)

g^{tr} - коефицијент који одражава учешће губитака насталих услед транзита енергије у укупним губицима у преносном систему и који се утврђује као просјек за посљедње три године које претходе текућој години, на основу података добијених по основу реализације Уговора о компензацији и поравнању (ИПЦ),

G^P - укупни губици у преносном систему утврђени као разлика укупне енергије која уђе у преносни систем и енергије која изађе из преносног система, израчунати као просјек остварења за три године које претходе текућој години, (MWh)

E^{isp} - електрична енергија испоручена из преносног система на мјестима испоруке: (1) купцима који су директно прикључени на преносни систем и (2) електродистрибутивном систему, која се утврђује као просјек за посљедње три године које претходе текућој години, (MWh).

2) тренда остварених губитака за три године које претходе текућој години и њихово образложење од стране имаоца лиценце,

3) остварених инвестиција за три године које претходе текућој години и планираних инвестиција за наредни регулаторни период у циљу смањења губитака, које су образложене у плану развоја преносног система, одобреног од стране Агенције.

(5) У случају нерасполагања адекватним подацима за израчунавање трогодишњег просјека коефицијента " g^{tr} " из става 4 овог члана, учешће губитака по основу транзита у укупним губицима ће се рачунати са 10%, тј. коефицијент учешћа ће бити $g^{tr} = 0,1$.

(6) Цијена електричне енергије за покривање дозвољених губитака из става 3 овог члана (Se_t^{od}) је просјечна пондерисана цијена електричне енергије из уговора, предуговора, оквирних споразума или других докумената које је ималац лиценце закључио за набавку електричне енергије са домаћим произвођачима и трговцима на тржишту енергије или из увоза.

(7) Уколико документима из става 6 овог члана није покривен читав регулаторни период, при утврђивању просјечне пондерисане цијене узео се у обзир и цијене утврђене на основу предвиђања достављених од стране имаоца лиценце, анализе кретања цијена на тржиштима у региону и Европи, као и други расположиви подаци који могу бити од користи за ове сврхе.

(8) Када оператор преносног система обезбјеђује електричну енергију за покривање губитака у преносном систему од домаћих произвођача, приликом уговарања за ту енергију узима се цијена која је саставни дио регулисаних тарифа за снабдијевање, утврђена од стране Агенције приликом утврђивања регулаторно дозвољеног прихода за јавног снабдјевача.

(9) Када оператор преносног система купује електричну енергију за покривање губитака у преносном систему на тржишту енергије или из увоза, примјениће најбоље пословне праксе и мјере којима се обезбјеђује најприхватљивија регулисана тарифа за крајње купце.

Трошкови пословања који се не могу контролисати

Члан 11

(1) Трошкови пословања који се не могу контролисати утврђују се на почетку регулаторног периода за сваку годину регулаторног периода.

(2) Трошкови пословања који се не могу контролисати израчунавају се примјеном следеће формуле и исказују у еурима, (€):

$$TPnk_t = Tpt_t + Tpsu_t + Tmu_t + Tzs_t + To_t$$

гдје је:

$TPnk_t$ - трошкови пословања који се не могу контролисати,

Tpt_t - трошкови који се односе на порезе на имовину, таксе и накнаде у складу са законом,

$Tpsu_t$ - трошкови за обезбјеђење помоћних и системских услуга и услуга балансирања у складу са методологијом утврђеном од стране Агенције,

Tmu_t - трошкови који настају на основу међународних уговора,

Tzs_t - трошкови за заштиту животне средине,

To_t - остали трошкови пословања који се не могу контролисати у складу са законом,

t - година регулаторног периода.

(3) Агенција одобрава или утврђује трошкове из става 2 овог члана на основу достављене документације и образложења ових трошкова од стране имаоца лиценце.

Измјена регулаторног прихода у периоду важења

Члан 12

Уколико током периода примјене одобрених тарифа, услед дејства околности које се нијесу могле предвидјети дође до промјене трошкова из чл. 10 и 11 ове методологије, на захтјев енергетског субјекта или на иницијативу Агенције, измјена регулаторног прихода и цијена извршиће се у складу са Правилима за измјену регулисаних тарифа за снабдијевање електричном енергијом, а у складу са одредбама ове методологије.

Амортизација

Члан 13

(1) Трошак амортизације утврђује се на почетку регулаторног периода за сваку годину регулаторног периода.

(2) Амортизација утврђена за регулаторне потребе утврђује се на основу:

- 1) вриједности трајних основних средстава,
- 2) корисног вијека употребе трајних основних средстава, и
- 3) примјене пропорционалне методе амортизације.

(3) Вијек употребе трајних основних средстава одређује се на основу техничког и економског вијека употребе различитих група трајних основних средстава, садржаних у документацији коју енергетски субјекат доставља уз захтјев.

(4) Амортизација се израчунава на следећи начин и исказује у еурима, (€):

1) За сваку годину регулаторног периода, осим у случају из из тач. 2 и 3 овог става примјењује се следећа формула:

$$A_t = (A_{tk}^o + A_{tk}^a - A_{tk}^{da}) * (1 + IPC)$$

гдје је:

A_t - амортизација за регулаторну годину, (€)

A_{tk}^o - годишња амортизација трајних основних средстава на почетку претходне године, (€)

A_{tk}^a - годишња амортизација основних средстава која су активирана у претходној години, (€)

A_{tk}^{da} - годишња амортизација основних средстава која су деактивирани у претходној години (отписана средства или средства која нијесу била у употреби), (€)

IPC - стопа раста потрошачких цијена.

2) За наредни регулаторни период након извршене процјене основних средстава амортизација се утврђује на вриједност основних средстава утврђену у складу са чланом 15 став 2 тачка 2 ове методологије.

3) За наредну годину регулаторног периода након извршене процјене основних средстава, амортизација се утврђује на вриједност основних средстава утврђену у складу са чланом 15 став 2 тачка 3 ове методологије.

(5) Индексација са ИПЦ се неће примјењивати у случају ако није извршена процјена вриједности основних средстава у складу са роковима прописаним Законом.

Поврат на средства

Члан 14

(1) Поврат на средства утврђује се на почетку регулаторног периода за сваку годину регулаторног периода.

(2) Поврат на средства је дио регулаторног прихода који се остварује по основу инвестираног капитала и израчунава се примјеном следеће формуле:

$$PS_t = ROS_t * SPK$$

гдје је:

PS_t - поврат на средства, (€)

ROS_t - регулаторна основа средстава, из члана 15 ове методологије, (€)

SPK - стопа поврата на капитал, из члана 16 ове методологије, (%)

t - година регулаторног периода.

Регулаторна основа средстава

Члан 15

(1) Регулаторна основа средстава је вриједност средстава у односу на коју се рачуна поврат на инвестирани капитал, која се израчунава примјеном следеће формуле и исказује у еурима, (€):

$$ROS_t = TOS_t^{net} + I_{t-1} + RK_t$$

гдје је:

ROS_t - регулаторна основа средстава,
 TOS_t^{net} - нето вриједност трајних основних средстава,
 I_{t-1} - инвестиције у току,
 RK_t - радни капитал,
 t - година регулаторног периода.

(2) Нето вриједност трајних основних средстава из става 1 овог члана (TOS_t^{net}) израчунава се на сљедећи начин и исказује у еурима, (€):

1) За сваку годину регулаторног периода, осим у случају из из тач. 2 и 3 овог става, примјењује се сљедећа формула:

$$TOS_t^{net} = (TOS_{tk-1}^{net} + TOS_{tk-1}^a - TOS_{tk-1}^{nu} - KD_{tk-1}^{net}) * (1 + IPC)$$

гдје је:

TOS_t^{net} - нето вриједност трајних основних средстава, (€)
 TOS_{tk-1}^{net} - нето вриједност трајних основних средстава која су у функцији на почетку претходне календарске године укључујући нето вриједност капиталних доприноса, (€)
 TOS_{tk-1}^a - нето вриједност трајних основних средстава која су активирана у току претходне календарске године, (€)
 TOS_{tk-1}^{nu} - нето вриједност трајних основних средстава искључених из употребе у претходној календарској години, (€)
 KD_{tk-1}^{net} - нето вриједност средстава стечених путем капиталних доприноса која су у функцији на крају претходне календарске године (грант, донација, средства која плаћа купац),
 IPC - стопа раста потрошачких цијена.

2) За наредни регулаторни период након извршене процјене вриједности трајних основних средстава, нето вриједност тих средстава утврђује се на сљедећи начин:

а) У случају када је документација о извршеној процјени достављена Агенцији најмање 6 мјесеци прије подношења захтјева из члана 19 ове методологије, нето вриједност трајних основних средстава за прву годину наредног регулаторног периода је нето вриједност коју је утврдила Агенција на основу процјене коју подноси имаалац лиценце.

б) У случају када је документација о извршеној процјени достављена Агенцији у року који је краћи од 6 мјесеци од дана подношења захтјева из члана 19 ове методологије нето вриједност трајних основних средстава за наредни регулаторни период израчунава се у складу са тачком 1 овог става.

3) За наредну годину регулаторног периода након извршене процјене вриједности трајних основних средстава, нето вриједност тих средстава утврђује се на сљедећи начин:

а) У случају када је документација о извршеној процјени достављена Агенцији најмање 10 мјесеци прије почетка наредне године регулаторног периода, нето вриједност трајних основних средстава за ту годину регулаторног периода је нето вриједност коју је утврдила Агенција на основу процјене коју подноси имаалац лиценце.

б) У случају када је документација о извршеној процјени достављена Агенцији у року који је краћи од 10 мјесеци прије почетка наредне године регулаторног периода, нето вриједност трајних основних средстава за ту годину регулаторног периода израчунава се у складу са тачком 1 овог става.

(3) Средства активирана у току претходне године се укључују у регулаторну основу средстава ако су обухваћена одобреним инвестиционим планом или су набављена уз претходну сагласност Агенције.

(4) Уколико ОПС одлучи да инвестира у основно средство које није обухваћено одобреним инвестиционим планом, потребно је да поднесе Агенцији захтјев за одобравање те инвестиције, који треба да садржи елементе који се достављају уз захтјев за одобравање инвестиционог плана.

(5) Индексација са ИПЦ се неће примјењивати у случају ако није извршена процјена основних средстава у складу са роковима прописаним Законом.

(6) Вриједност инвестиција у току за регулаторни период израчунава се на сљедећи начин и исказује у еурима, (€):

1) за прву годину регулаторног периода	$I_1 = IT_{tk-1}$
2) за другу годину регулаторног периода	$I_2 = IT_{tk-1} + Itk$
3) за трећу годину регулаторног периода	$I_3 = IT_{tk-1} + Itk + ITtk_{+1}$

гдје је:

IT_{tk-1} - инвестиције у току на крају године која претходи години подношења захтјева, (€)

Itk - инвестициона улагања у години почетка регулаторног периода, (€)

$Itk+1$ - инвестициона улагања у години у којој почиње друга година регулаторног периода, (€)

(7) Вриједност инвестиција из става 6 овог члана, за сваку годину регулаторног периода, умањује се за износ инвестиција у средства која су стављена у употребу.

(8) Уколико се током године инвестиција оствари у обиму мањем од 50 % од одобрене за ту годину, Агенција ће искључити вриједност ове инвестиције из основице за обрачун поврата и амортизације до стављања средства у функцију.

(9) Уколико се инвестиција чија је реализација планирана на период од три или више година, остварује у току прве двије године у обиму мањем од 50 % од плана за односни период, искључиће се из основице за обрачун поврата и амортизације до стављања средства у функцију.

(10) За више обрачунати поврат на средства, који је настао по основу инвестиције у току која није реализована у складу са ст. 8 и 9 овог члана, умањиће се регулаторно дозвољени приход за наредну регулаторну годину.

(11) Одредбе ст. 8 и 9 овог члана неће се примијенити уколико услед дејства више силе дође до кашњења у реализацији планираних инвестиција.

(12) У вези са ст. 8 и 9 овог члана, енергетски субјекат је дужан да квартално информисе Агенцију о реализацији плана инвестиција.

(13) При утврђивању корекције из ст. 8 и 9 овог члана, узима се у обзир обим и почетак реализације сваке појединачне инвестиције.

(14) Уколико се у току године инвестициони план оствари у обиму мањем од 85% од одобреног за ту годину, енергетски субјекат је дужан да уради измијењени инвестициони план и достави га Агенцији на одобравање.

(15) Уколико Агенција не одобри измијењени инвестициони план, предметна инвестиција ће се искључити из основе за обрачун поврата на средства до њеног завршетка, односно стављања у функцију.

(16) За сваку годину регулаторног периода радни капитал ће се утврдити у износу 1/12 укупних оправданих трошкова пословања из члана 8 ове методологије, одобрених од стране Агенције за регулаторну годину.

Стопа поврата на капитал

Члан 16

(1) Стопа поврата на капитал (SPK) утврђује се за регулаторни период као пондерисани просјек трошка капитала (PPTK) који укључује трошак власничког капитала и трошак позајмљеног капитала, пондерисаних према њиховом уједљу у укупном капиталу оператора преносног система, а израчунава се примјеном следеће формуле:

$$PPTK = \frac{1 + SP_{VK} * \frac{VK_{UDIO}}{(1 - SP)} + SP_{PK} * D_{UDIO}}{1 + IPC} - 1$$

гдје је:

PPTK - пондерисани просјечни трошак капитала (реални, прије опорезивања), (%)

SP_{VK} - стопа поврата власничког капитала (номинална, после опорезивања), (%)

VK_{UDIO} - власнички капитал као удио укупног капитала,

SP_{PK} - стопа поврата позајмљеног капитала (номинална), (%)

D_{UDIO} - позајмљени капитал као удио укупног капитала,

SP - стопа пореза на добит правних лица,

IPC - стопа раста потрошачких цијена.

(2) Стопа поврата власничког капитала (SP_{VK}) израчунава се примјеном следеће формуле:

$$SP_{VK} = rf + \beta * PRRT + PRZ$$

гдје је:

SP_{VK} - стопа поврата власничког капитала (номинална, после опорезивања), (%)

rf - стопа ослобођена ризика (номинална), (%)

β - бета компаније,

PRRT - премија ризика развијеног тржишта,

PRZ - премија ризика земље, (%).

(3) Елементи из формуле из става 2 овог члана израчунавају се на основу параметара са тржишта капитала у Црној Гори, а уколико то није могуће израчунавају се на основу параметара са развијених тржишта, из извора наведених у ст. 4, 5, 6 и 7 овог члана, уз прилагођавање условима у Црној Гори.

(4) Уколико се стопа ослобођена ризика (**rf**) не може утврдити на основу параметара расположивих у Црној Гори, онда ће ова стопа бити једнака просјечној годишњој стопи приноса на њемачке државне обвезнице за мјесец децембар претходне године са роком доспијећа од десет година.¹

(5) Бета компаније (**β**) представља ризик компаније поређен са ризиком укупног тржишта, а израчунава се примјеном следеће формуле:

$$\beta = \beta_{bd} * \left(1 + \frac{D_{UDIO}}{VK_{UDIO}} \right)$$

гдје је:

β_{bd} - просјечна бета, рачуната без дуга, енергетских компанија на тржиштима у развоју²

$\frac{D_{UDIO}}{VK_{UDIO}}$ - однос позајмљеног и власничког капитала утврђен од стране Агенције.

(6) Премија ризика развијеног тржишта (PRPT) је премија ризика капитала која се подразумејева за S&P 500.³

(7) Премија ризика земље (PRZ) једнака је премији⁴ за ризик од неплаћања земље, помноженој коефицијентом волатилности тржишта капитала у земљама у развоју.

(8) Како би се утврдио регулаторно дозвољени приход и осигурали услови за повећање финансијске ефикасности, Агенција је утврдила однос позајмљеног и власничког капитала за регулаторни период од 50:50.

(9) Стопа поврата позајмљеног капитала (SP_{PK}) утврђује се као збир стопе ослобођене ризика (rf) и премије ризика земље из става 7 овог члана.

¹ Извор: <http://www.ecb.int/stats/money/long/html/index.en.html>

² Извор: <http://www.stern.nyu.edu/~adamodar/pc/datasets/betaemerg.xls>

³ Извор : <http://www.stern.nyu.edu/~adamodar/pc/datasets/ctryprem.xls>

⁴ Исти извор као под ³

Остали пословни, ванредни и ванпословни приходи

Члан 17

(1) Остали пословни, ванредни и ванпословни приходи су приходи који нијесу посебно специфицирани, а могу се појавити у пословању, укључујући и приходе по основу реализације међународних уговора.

(2) Приходима из става 1 овог члана сматра се и дио прихода оствареног од обављања нерегулисане дјелатности у складу са чланом 1 Додатка ове методологије.

Алокација елемената регулаторно дозвољеног прихода

Члан 18

Алокација елемената регулаторно дозвољеног прихода за утврђивање цијена прописана је у Додатку који је саставни дио ове методологије.

III. ПОСТУПАК ОДОБРАВАЊА ИЛИ УТВРЂИВАЊА РЕГУЛАТОРНО ДОЗВОЉЕНОГ ПРИХОДА И ЦИЈЕНА

Подношење захтјева

Члан 19

(1) Захтјев за одобравање регулаторно дозвољеног прихода и цијена за регулаторни период подноси се у писаној форми, са документацијом у два примјерка, овјереном и потписаном од стране оператора преносног система.

(2) Сва документа достављају се у електронској и у штампаној форми. Уколико се документа достављају електронским путем оригинале докумената треба доставити у року од три дана.

Садржај захтјева

Члан 20

(1) Захтјев из члана 19 став 1 ове методологије доставља ималац лиценце на Обрасцу II који је објављен на интернет страници Агенције.

(2) Ималац лиценце уз захтјев доставља сљедећу документацију:

1) финансијски извјештај за претходну финансијску годину,

2) бизнис план за наредни регулаторни период, по годинама, који садржи:

а) пројекције финансијских исказа,

б) пројекције капиталних улагања,

ц) пројекције отплате кредита намијењених финансирању планираних инвестиционих улагања и очекиваних користи од тих улагања,

д) планирани обим преноса електричне енергије, стопе губитака и оптерећење система, и

е) пројекције трошкова пословања.

3) показатеље ефикасности пословања за претходне три године, као и пројекцију очекиваних индикатора за све календарске године током наредног регулаторног периода,

4) план инвестиција за сваку годину регулаторног периода, заједно са техничким описом за свако улагање, очекиваним датумом активирања сваког средства, техноекономском анализом оправданости пројектата, планом финансирања улагања, амортизационим планом за основна средства која ће бити изграђена, као и очекивани ефекти инвестиције који је Агенција претходно одобрила,

5) регистар основних средстава, са амортизационим планом,

6) пројекцију обрачуна нето вриједности трајних основних средстава за сваку календарску годину током наредног регулаторног периода.

7) попис свих дугорочних и краткорочних кредита које је ималац лиценце уговорио. За сваки кредит, ималац лиценце је дужан да достави податке о валути кредита, изворну вриједност кредита, вриједност кредита на крају сваке календарске године, каматну стопу и распоред отплате дуга,

8) детаљан обрачун захтијевааног регулаторног прихода и цијена, у складу са овом методологијом, и

9) уговоре, предуговоре, оквирне споразуме или друга документа у вези са набавком електричне енергије за покривање губитака у преносном систему, којима ималац лиценце доказује да ће обезбиједити редовно, сигурно, поуздано и квалитетно пружање регулисане услуге

(3) Ималац лиценце уз захтјев може доставити и друге податке који су од значаја за утврђивање регулаторно дозвољеног прихода и цијена.

(4) Ималац лиценце је дужан да достави и друге податке на захтјев Агенције, који могу бити потребни за доношење одлуке.

(5) У свим случајевима одобравања или утврђивања регулаторно дозвољеног прихода и цијена Агенција има право, све до доношења коначне одлуке, да од имаоца лиценце захтијева достављање ажуриране документације која се доставља уз захтјев.

(6) Уколико енергетски субјекат не достави документацију прописану овим чланом, Агенција ће сама, поштујући начело опрезности, процијенити поједине трошкове и на основу тога донијети одлуку.

Разматрање захтјева

Члан 21

(1) Агенција на својој интернет страници објављује захтјев имаоца лиценце за одобравање регулаторног прихода и цијена, са поднесеном документацијом.

(2) Мишљења и примједбе на захтјев из става 1 овог члана заинтересована лица могу доставити Агенцији у року од осам дана од дана његовог објављивања.

(3) Уколико је захтјев непотпун и нејасан, Агенција ће у року до 14 дана од дана пријема захтјева затражити од подносиоца захтјева да недостатке отклони и обавјештење о томе објавити на интернет страници.

(4) Подносилац захтјева је дужан да недостатке у захтјеву отклони у року од 10 дана од дана пријема поднеска из става 3 овог члана.

(5) Уколико подносилац захтјева не отклони недостатке у року из става 4 овог члана, Агенција ће одбацити захтјев и акт о одбацивању захтјева објавити на интернет страници.

Утврђивање регулаторно дозвољеног прихода и цијена у случају одбацивања захтјева

Члан 22

(1) Уколико захтјев за одобравање регулаторно дозвољеног прихода и цијена буде одбачен у складу са чланом 21 став 5 ове методологије, Агенција ће на основу документације коју је ималац лиценце дужан да достави у року који одреди Агенција, утврдити регулаторно дозвољени приход и цијене.

(2) Уколико ималац лиценце не достави тражену документацију, Агенција ће одлуку донијети на основу расположиве документације.

Објављивање извјештаја

Члан 23

(1) Извјештај о анализи документације са предлогом регулаторно дозвољеног прихода и цијена (у даљем тексту: Извјештај по захтјеву) Агенција објављује на интернет страници.

(2) Мишљења и примједбе на извјештај из став 1 овог члана, заинтересована лица могу доставити Агенцији у року од седам дана од дана његовог објављивања.

Разматрање извјештаја

Члан 24

(1) Извјештај по захтјеву, са предлогом ставова по мишљењима и примједбама, из члана 23 став 2 ове методологије, Одбор Агенције разматра на сједници која је отворена за подносиоца захтјева, друге енергетске субјекте и овлашћене представнике удружења купаца.

(2) Позив за сједницу Одбора Агенције доставља се подносиоцу захтјева најкасније пет дана прије дана одржавања сједнице.

(3) Обавјештење о одржавању сједнице Одбора Агенције објављује се на интернет страници.

Доношење одлуке

Члан 25

(1) На основу извјештаја и чињеница изнијетих на сједници, из члана 24 став 1 ове методологије, Одбор Агенције доноси одлуку о одобравању или утврђивању регулаторно дозвољеног прихода и доставља је подносиоцу захтјева најкасније у року од пет дана од дана њеног доношења.

(2) Одлука из става 1 овог члана доставља се у истом року и лиценцираним снабдјевачима.

Објављивање одлуке

Члан 26

Одлука из члана 25 ове методологије објављује се у "Службеном листу Црне Горе" и на интернет страници Агенције.

IV. УТВРЂИВАЊЕ НАКНАДЕ И ЦИЈЕНЕ ЗА ПРОИЗВОЂАЧА

Члан 26а

(1) Накнаду за покривање дијела трошкова за ангажовање преносног капацитета коју плаћају произвођачи електричне енергије, као и јединичну цијену по којој се та накнада обрачунава, одобрава Агенција по захтјеву оператора преносног система.

(2) Накнадом из става 1 овог члана обезбјеђује се остваривање дијела регулаторно дозвољеног прихода утрђеног одлуком из члана 25 ове методологије.

(3) Накнаду и цијену из става 1 овог члана оператор преносног система утврђује примјеном формула из члана 3. ст. 2 и 3, и члана 5 став 5 Додатка ове методологије.

(4) Оператор преносног система дужан је да уз захтјев из става 1 овог члана достави детаљна образложења свих елемената формула наведених у ставу 3 овог члана.

(5) Одлука из става 1 овог члана објављује се у "Службеном листу Црне Горе" и на интернет страници Агенције.

V. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Први регулаторни период

Члан 27

(1) Први регулаторни период, у складу са овом методологијом, почиње 01. августа 2012. године.

(2) Захтјев за одобравање регулаторно дозвољеног прихода за први регулаторни период ималац лиценце је дужан да поднесе најкасније до 30. марта 2012. године.

Стопа поврата за први регулаторни период

Члан 28

(1) У првој години првог регулаторног периода примјениће се стопа поврата на капитал од 6,8%.

(2) Уколико вриједност РРТК израчуната примјеном формуле из члана 16 став 1 ове методологије, буде различита од 6,8%, до краја првог регулаторног периода извршиће се равномјерно прилагођавање стопи добијеној примјеном формуле.

Корекције из претходног периода

Члан 29

Приликом утврђивања регулаторно дозвољеног прихода и цијена за први регулаторни период Агенција ће извршити корекције по основу разлика између одобрених и остварених величина, које нијесу обухваћене претходним одлукама Агенције које ће бити могуће извршити на основу коначних података.

Престанак важења

Члан 30

Даном ступања на снагу ове методологије престаје да важи Привремена методологија за одређивање регулаторног прихода и цијена за коришћење преносног система електричне енергије ("Службени лист ЦГ", број 58/10).

Ступање на снагу

Члан 31

Ова методологија ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном листу Црне Горе".

Број: 11/2738-9

Подгорица, 30. децембар 2011. године

Предсједавајући Одбора Агенције,
Драгутин Мартиновић, дипл. ел. инг

АЛОКАЦИЈА ЕЛЕМЕНАТА РЕГУЛАТОРНО ДОЗВОЉЕНОГ ПРИХОДА

Алокација трошкова на регулисане и нерегулисане дјелатности и одговарајући приходи

Члан 1

(1) Трошкови пословања, амортизација и поврат на средства, који су заједнички за пружање регулисаних и нерегулисаних дјелатности, алоцирају се на дјелатности на основу објективних и транспарентних правила (кључеви), која предлаже ималац лиценце.

(2) У случају да због специфичности нерегулисане дјелатности није могуће извршити обрачун трошкова из става 1 овог члана, трошкови ће бити признати у пуном износу, а дио прихода од нерегулисане дјелатности, алоциран на ову дјелатност по кључу који предлаже ималац лиценце, биће укључен у ванпословне приходе из члана 17 став 2 ове методологије.

Алокација трошкова губитака

Члан 2

(1) Одобрене трошкове губитака из члана 10 став 3 ове методологије покривају купци који су директно прикључени на преносни систем и купци који су прикључени на дистрибутивни систем.

а) Трошкови губитака који покривају купци директно прикључени на преносни систем

(2) Под купцима који су директно прикључени на преносни систем подразумевају се купци који се непосредно напајају преко трансформатора 400/x kV, 220/x kV или 110/x kV.

(3) Одобрени трошкови губитака, које покривају купци директно прикључени на преносни систем, израчунавају се примјеном следеће формуле:

$$TPg_t^{110} = Ce_t^{od} * \frac{g_t}{100 - g_t} * E_t^{110}$$

гдје је:

TPg_t^{110}	- дио трошкова губитака дефинисаних у члану 10 став 3 ове методологије, који покривају купци прикључени на преносни систем, (€)
Ce_t^{od}	- одобрена цијена електричне енергије за покривање дозвољених губитака специфицирана у члану 10 став 6 ове методологије, (€/MWh)
E_t^{110}	- електрична енергија планирана енергетским билансом за испоруку из преносног система на мјестима испоруке купцима који су директно прикључени на преносни систем (MWh)
g_t	- дозвољени технички губици у преносном систему, (%)
t	- година регулаторног периода.

б) Трошкови губитака које покривају купци прикључени на дистрибутивни систем

(4) Трошкови губитака које покривају купци прикључени на дистрибутивни систем, израчунавају се примјеном следеће формуле:

$$TPg_t^D = Ce_t^{od} * \frac{g_t}{100 - g_t} * E_t^D$$

гдје је:

TPg_t^D	- дио трошкова губитака, дефинисани у члану 10 став 3 ове методологије, који покривају купци прикључени на дистрибутивни систем (€)
Ce_t^{od}	- одобрена цијена електричне енергије за покривање дозвољених губитака специфицирана у члану 10 став 6 ове методологије (€/MWh)
E_t^D	- електрична енергија планирана енергетским билансом за испоруку из преносног система на мјестима испоруке дистрибутивном систему (MWh)
g_t	- дозвољени технички губици у преносном систему, (%)
t	- година регулаторног периода.

(5) Трошкови губитака који покривају купци прикључени на "и" напонски ниво дистрибутивног система израчунавају се примјеном следеће формуле:

$$TPg_t^{D^i} = TPg_t^D * \frac{E_t^{bri}}{E_t^{D+H}}$$

гдје је:

- $TPg_t^{D^i}$ - дио трошкова губитака, дефинисани у члану 10 став 3 ове методологије, који покривају купци прикључени на "и" напонски ниво дистрибутивног система, (€)
- TPg_t^D - трошкова губитака који покривају купци прикључени на дистрибутивни систем из става 4 овог члана, (€)
- E_t^{bri} - бруто електрична енергија на напонском нивоу "и" у односу на коју се рачунају дозвољени губици које плаћају купци прикључени на тај напонски ниво (MWh)
- E_t^{D+H} - електрична енергија планирана енергетским билансом: 1) за испоруку из преносног система на мјестима испоруке дистрибутивног систему и 2) произведена у електранама прикљученим на дистрибутивни систем (MWh)
- i - напонски нивои специфицирани у члану 1 став 3 тач. 2, 3 и 4 ове методологије
- t - година регулаторног периода.

(6) Податке за електричну енергију (E_t^{bri}) из става 5 овог члана, која се израчунава у складу са Додатком који је саставни дио Методологије за утврђивање регулаторно дозвољеног прихода и цијена за коришћење дистрибутивног система електричне енергије, по захтјеву оператора преносног система доставља оператор дистрибутивног система.

Цијене за коришћење преносног система

Члан 3

(1) Одобрени регулаторни приход оператора преносног система се остварује примјеном следећих цијена:

1) цијене губитака којом се надокнађују одобрени трошкови пословања за покривање дозвољених техничких губитака, коју плаћају снабдјевачи или купци који имају право снабдијевања без посредства снабдјевача прикључени на односни напонски ниво (€/MWh) и

2) цијене за ангажовани капацитет, којом се надокнађује преостали дио одобреног регулаторног прихода, коју плаћају:

- снабдјевачи или купци код којих се снага мјери (€/MW) и
- снабдјевачи или купци код којих се снага не мјери (€/MWh)

3) Цијену за ангажовани капацитет плаћају и произвођачи електричне енергије прикључени на преносни систем (€/MWh).

(2) Произвођачи електричне енергије прикључени на преносни систем покривају трошкове (FT_t^{PP}) који се израчунавају по следећој формули:

$$FT_t^{PP} = K_{proiz} * FT_t^{TUT}$$

гдје је:

FT_t^{PP} - дио трошкова које покрива произвођач електричне енергије прикључен на преносни систем,

K_{proiz} - учешће произвођача у покривању укупних трошкова за ангажовани капацитет преносног система (%),

FT_t^{TUT} - трошкови из члана 5 став 2 овог додатка.

(3) Учешће произвођача (K_{proiz}) из става 2 овог члана, израчунава се према следећој формули:

$$K_{proiz} = K_{11} + K_{12} + K_{13}$$

гдје је:

K_{11} - фактор (%), који одражава обавезу произвођача према средствима ОПС за интерконекцију са системима других ОПС, а израчунава се по формули:

$$K_{11} = V_{ii} / V_{ui} * W_{proiz} / (W_{proiz} + W_{potr}) * U_{capex}$$

V_{ui} - укупна вриједност средстава ОПС, односно TOS_t^{net} нето вриједност трајних основних средстава из члана 15 став 2 ове методологије (€),

V_{ii} - вриједност далековаода и дјелова трафостаница који се користе за интерконекцију (€),

W_{proiz} - планирана производња електричне енергије у години у којој почиње регулаторна година (MWh),

W_{potr} - планирана потрошња електричне енергије директних и дистрибутивних потрошача у години у којој почиње регулаторна година (MWh),

U_{capex} - учешће трошкова амортизације и поврата на средства у одобреним фиксним трошковима ОПС-а (%),

K_{12} - фактор (%), који одражава обавезу произвођача према осталим средствима ОПС, а израчунава се по формули:

$$K_{12} = \frac{V_{oi}}{V_{ui}} * C * U_{capex}$$

гдје је:

V_{ui} - укупна вриједност средстава ОПС, односно TOS_t^{net} нето вриједност трајних основних средстава из члана 15 став 2 ове методологије (€),

V_{oi} - разлика вриједности V_{ui} и вриједности V_{ii} (€),

C - коефицијент (%) који одражава значај преосталог дијела система за производњу који се креће у распону од 20% до 80%,

U_{capex} - учешће трошкова амортизације и поврата на средства у одобреним фиксним трошковима ОПС-а (%),

K_{13} - фактор (%), који одражава обавезу произвођача за одржавање, експлоатацију и управљање средствима ОПС, а утврђује се на основу анализе броја и мјеста елемената преносног система у односу на производне

експлоатације средстава ОПС-а и управљања електроенергетским системом у цјелини.

(4) Цијене из става 1 овог члана не укључују порез на додату вриједност.

Цијене губитака

Члан 4

(1) Цијене губитака израчунавају се по групама купаца који су прикључени на преносни и дистрибутивни систем.

(2) Цијена губитака, коју плаћају купци директно прикључени на преносни систем, израчунавају се примјеном следеће формуле:

$$Cg_t^{110} = \frac{TPg_t^{110}}{E_t^{110}}$$

гдје је:

- Cg_t^{110} - цијена губитака коју плаћају купци директно прикључени на преносни систем, (€/MWh)
 TPg_t^{110} - трошкови губитака које плаћају купци директно прикључени на преносни систем, израчунавају се примјеном формуле из члана 2 став 3 овог додатка, (€)
 E_t^{110} - електрична енергија планирана енергетским билансом за испоруку купцима директно прикључени на преносни систем, (MWh)
 t - година регулаторног периода.

(3) Цијена губитака, коју плаћају купци директно прикључени на мрежу напонског нивоа "и" дистрибутивног система, израчунавају се примјеном следеће формуле:

$$Cg_t^i = \frac{TPg_t^{D^i}}{E_t^i}$$

гдје је:

- Cg_t^i - цијена губитака коју плаћају купци прикључени на мрежу напонског нивоа "и", (€/MWh)
 $TPg_t^{D^i}$ - трошкови губитака алоцирани на купце прикључене на напонски ниво "и" дистрибутивног система, израчунати у складу са чланом 2 став 5 овог додатка, (€)
 E_t^i - електрична енергија планирана енергетским билансом за испоруку купцима прикљученим на мрежу напонског нивоа "и" дистрибутивног система, (MWh)
 i - напонски нивои специфицирани у члану 1 став 2 тач. 2, 3 и 4 ове методологије,
 t - година регулаторног периода.

Цијене за ангажовани преносни капацитет

Члан 5

(1) Цијене за ангажовани капацитет израчунавају се на основу следећих елемената регулаторно дозвољеног прихода (у даљем тексту: фиксни трошкови), који се исказују у еурима, (€):

$$FT_t = TPk_t + TPnk_t + A_t + PS_t$$

гдје је:

- FT_t - одобрени фиксни трошкови,
 TPk_t - трошкове пословања који се могу контролисати из члана 9 ове методологије,
 $TPnk_t$ - трошкове пословања који се не могу контролисати из члана 11 ове методологије,
 A_t - амортизација утврђена за регулаторне потребе из члана 13 ове методологије,
 PS_t - поврат на средства из члана 14 ове методологије,
 t - година регулаторног периода.

(2) За сваку годину регулаторног периода фиксни трошкови из става 1 овог члана, који се транспонују у тарифе, коригују се примјеном следеће формуле и исказују у еурима, (€):

$$FT_t^{TUT} = FT_t - Ppvv_t - ITC_t$$

гдје је:

- FT_t^{TUT} - фиксни трошкови који се транспонују у тарифе,
 FT_t - одобрени фиксни трошкови,
 $Ppvv_t$ - одобрени остали пословни, ванредни и ванпословни приходи из члана 17 ове методологије,
 ITC_t - одобрени нето приход по основу примјене механизма за компензацију трошкова који су последица прекограничних токова електричне енергије, који се остварује у реализацији међународних уговора,
 t - година регулаторног периода.

a) За купце код којих се снага мјери

(3) Цијена за ангажовани капацитет за купце код којих се снага мјери, израчунава се примјеном следеће формуле:

$$Ck_t^{sm} = \frac{FT_t^{TUT}}{MK}$$

гдје је:

Ck_t^{sm} - цијена за ангажовани капацитет за купце код којих се снага мјери, (€/MW)

FT_t^{TUT} - фиксни трошкови који се транспонују у тарифе из става 2 овог члана, (€) и

MK - годишњи просјечни максимални ангажовани капацитет измјерен на преносном систему у току календарске године која претходи години подношења захтјева (MW), који се израчунава примјеном следеће формуле:

$$MK = \sum_{p=1}^n MS^p$$

гдје је:

n - број купаца прикључених на преносни систем, при чему се сви купци прикључени на дистрибутивни систем рачунају као један еквивалентни купац,

MS^p - годишња просјечна максимална снага купца "p" (MW), измјерена у календарској години, која претходи години подношења захтјева, а израчунава се примјеном следеће формуле:

$$MS^p = \frac{\sum_{i=1}^{12} MS^{pi}}{12}$$

гдје је:

MS^{pi} - мјесечна максимална снага купца директно прикљученог на преносни систем укључујући еквивалентног дистрибутивног купца, измјерена у сваком мјесецу током календарске године која претходи години подношења захтјева, односно евидентирана као највеће једновременно мјесечно оптерећење дистрибутивног система на мрежи преноса (MW),

i - број мјесеци.

б) За купце код којих се снага не мјери

(4) Цијена за ангажовани капацитет за купце код којих се снага не мјери, израчунава се примјеном следеће формуле:

$$Ck_t^{snm} = \frac{FT_t^{TUT} - Ck_t^{sm} * MK^{sm}}{E_t^{snm}}$$

гдје је:

Ck_t^{snm} - цијена за ангажовани капацитет за купце код којих се снага не мјери, (€/MWh)

FT_t^{TUT} - фиксни трошкови који се транспонују у тарифе, из става 2 овог члана, (€)

Ck_t^{sm} - цијена за ангажовани капацитет за купце код којих се снага мјери из става 3 овог члана, (€/MW)

MK^{sm} - годишњи просјечни максимални ангажовани капацитет измјерен код свих купаца код којих се снага мјери у току календарске године која претходи години подношења захтјева, (MW)

E_t^{snm} - електрична енергија планирана енергетским билансом за испоруку купцима код којих се снага не мјери, (MWh) и

t - година регулаторног периода.

u) Za ftsqflets' Qij j dđ fts tcfudđ j dđ tcfđ'j ftsqf' luj dđ dđftđ dđfđkf fđfđs j dđ

(5) Цијена за ангажовани капацитет за произвођаче електричне енергије прикључене на преносни систем, израчунава се примјеном следеће формуле:

$$Ck_t^{PP} = \frac{FT_t^{PP}}{E_t^{PP}}$$

гдје је:

Ck_t^{PP} - цијена за ангажовани капацитет за произвођаче електричне енергије прикључене на преносни систем (€/MWh),

FT_t^{PP} - трошкови из члана 3 став 2 овог додатка (€),

E_t^{PP} - Производња електричне енергије у електранама прикљученим на преносни систем планирана енергетским билансом (MWh), и

t - година регулаторног периода.

(6) Уколико се основано може претпоставити да ће током регулаторног периода просјечна максимална снага купаца бити значајно различита од достигнуте у претходној години, при утврђивању цијена за ангажовани капацитет се може узети у обзир тренд остварења максималног ангажованог капацитета за три године које претходе подношењу захтјева, као и плански подаци за регулаторни период.

Плаћање дозвољених губитака

Члан 6

Трошкове за покривање дозвољених губитака у преносном систему купци у Црној Гори плаћају по цијени (Cg_t^{110}) и (Cg_t^1) из члана 4 овог додатка, на основу мјесечно измјерене потрошње електричне енергије, (MWh), и то:

- 1) преко снабдјевача и
- 2) непосредно, купци који имају право снабдијевања без посредства снабдјевача.

Плаћања за ангажовани капацитет

Члан 7

(1) Купци у Црној Гори плаћају за ангажовани капацитет зависно од мјерног уређаја који користе.

(2) Купци код којих се снага мјери плаћају оператору преносног система непосредно, они који имају право снабдијевања без посредства снабдјевача, или преко снабдјевача за ангажовани капацитет по цијени (Ck_t^{sm}) из члана 5 став 3 овог додатка, на основу мјесечно измјерене максималне снаге.

(3) Купци код којих се снага не мјери плаћају оператору преносног система непосредно, они који имају право снабдијевања без посредства снабдјевача, или преко снабдјевача за ангажовани капацитет по цијени (Ck_t^{sm}) из члана 5 став 4 овог додатка, на основу мјесечно измјерене потрошње електричне енергије, (MWh).

(4) Максимално измјерена снага купаца који посједују уређаје за континуирано мјерење и регистровање снаге по петнаестоминутним периодима је највеће оптерећење које се оствари у трајању од 15 минута у току мјесечног обрачунског периода у већој тарифи, а код купаца који посједују уређаје који мјере и региструју само највећу достигнуту снагу у периоду веће тарифе, подразумеје се та регистрована снага.

(5) Произвођачи електричне енергије који су прикључени на преносни систем, оператору преносног система плаћају за ангажовани капацитет по цијени (Ck_t^{PP}) из члана 5 став 5 овог додатка, на основу мјесечно измјерене произведене електричне енергије на мјесту предаје у преносни систем, (MWh).

Корекције

Члан 8

(1) У току поступка утврђивања регулаторно дозвољеног прихода за наредни регулаторни период Агенција ће извршити корекције по основу разлика између одобрених и остварених величина на које субјекат не може утицати и оних на које може дјелимично утицати насталих у току текућег регулаторног периода.

(2) Укупне корекције за период представљају суму разлика одобрених и остварених величина за сваку годину регулаторног периода, с тим што ће се остварене величине у трећој години регулаторног периода рачунати као збир остварења за протекли дио регулаторне године до доношења одлуке по захтјеву и процјене за преостали дио регулаторне године.

(3) Корекције настале у текућем регулаторном периоду извршиће се, по правилу, у првој години наредног регулаторног периода.

(4) Уколико би корекције из става 3 овог члана, имале неповољан утицај на пословање енергетског субјекта, с једне стране, или на купце електричне енергије, с друге стране, Агенција ће корекције примијенити до краја регулаторног периода.

Корекције трошка губитака

Члан 9

а) Трошкови губитака који покривају купци директно прикључени на преносни систем

(1) За транспоноване у тарифе одобрени трошкови губитака из члана 2 став 3 овог додатка, за прву годину наредног регулаторног периода умањују се за одговарајуће корекције примјеном следеће формуле и исказују у еурима, (€):

$$TPg_t^{K110} = TPg_t^{110} - K^{Ke110} - K^{Ce110}$$

гдје је:

TPg_t^{K110}

- трошкови губитака који се транспонују у тарифе, а који покривају купци директно прикључени на преносни систем,

TPg_t^{110}

- одобрени трошкови губитака из члана 2 став 3 овог додатка,

$Ke110$

- корекција по основу разлике између одобрених и остварених количина електричне енергије потребне за покривање дозвољеног процента техничких губитака у преносном систему у текућем регулаторном периоду, која се односи на купце директно прикључене на преносни систем, која се израчунава примјеном формуле из става 2 овог члана,

K

$Ce110$

- корекција по основу разлике између одобрених и остварених цјена за набавку електричне енергије потребне за покривање дозвољеног процента техничких губитака у преносном систему у текућем регулаторном периоду, која се односи на купце директно прикључене на преносни систем, која се израчунава примјеном формуле из става 3 овог члана,

K

t

- прва година наредног регулаторног периода.

(2) Корекција из става 1 овог члана (K^{Ke110}) израчунава се примјеном следеће формуле и исказује у еурима, (€):

$$K^{Ke110} = \sum_{tt=1}^3 K_{tt}^{Ke110},$$

гдје је:

$$K_{tt}^{Ke110} = Ce_{tt}^{od} * \frac{g_{tt}}{100 - g_{tt}} * (E_{tt}^{pl} - E_{tt}^{isp})$$

гдје је:

Ce_{tt}^{od}

- одобрена цијена електричне енергије за покривање дозвољених техничких губитака, (€/MWh)

E_{tt}^{pl}

- планирана електрична енергија за испоруку купцима директно прикључене на преносни систем, (MWh)

E_{tt}^{isp}

- испоручена електрична енергија купцима директно прикљученим на преносни систем, (MWh)

g_{tt}

- дозвољени технички губици у преносном систему, (%)

tt

- година текућег регулаторног периода.

(3) Корекција из става 1 овог члана (K^{Ce110}) израчунава се примјеном следеће формуле и исказује у еурима, (€):

$$K^{Ce110} = \sum_{tt=1}^3 K_{tt}^{Ce110}$$

гдје је:

$$K_{tt}^{Ce110} = 0.5 * \{ \max[(Ce_{tt}^{od} - Ce_{tt}^{ostv}) * \frac{g_{tt}}{100 - g_{tt}} * E_{tt}^{isp}; 0] \}$$

гдје је:

Ce_{tt}^{od}	- одобрена цијена електричне енергије за покривање дозвољених техничких губитака (€/MWh)
Ce_{tt}^{ostv}	- остварена цијена електричне енергије за покривање дозвољених техничких губитака (€/MWh)
E_{tt}^{isp}	- електрична енергија испоручена купцима директно прикључене на преносни систем (MWh)
g_{tt}	- дозвољени технички губици у преносном систему, (%)
tt	- година текућег регулаторног периода.

б) Трошкови губитака које покривају купци прикључени на дистрибутивни систем

(4) За транспоновање у тарифе одобрени трошкови губитака из члана 2 став 4 овог додатка, за прву годину наредног регулаторног периода, умањују се за одговарајуће корекције примјеном следеће формуле и исказују у еурима, (€):

$$TPg_t^{KD} = TPg_t^D - K^{KeD} - K^{CeD}$$

гдје је:

TPg_t^{KD}	- кориговани трошкови губитака који се транспонују у тарифе, а који покривају купци прикључени на дистрибутивни систем,
TPg_t^D	- одобрени трошкови губитака из члана 2 став 4 овог додатка,
K^{KeD}	- корекција по основу разлике између одобрених и остварених количина електричне енергије потребне за покривање дозвољеног процента техничких губитака у преносном систему у текућем регулаторном периоду, која се односи на купце прикључене на дистрибутивни систем, а која се израчунава примјеном формуле из става 2 овог члана,
K^{CeD}	- корекција по основу разлике између одобрених и остварених цијена за набавку електричне енергије потребне за покривање дозвољеног процента техничких губитака у преносном систему у текућем регулаторном периоду, која се односи на купце прикључене на дистрибутивни систем, а која се израчунава примјеном формуле из става 3 овог члана,
t	- прва година наредног регулаторног периода.

(5) Изузетно, у случајевима када је остварена цијена већа од одобрене услед дејства непредвиђених околности на које уговорне стране нијесу могле да утичу не примјењује се формула из става 3 овог члана, већ се разлика признаје у пуном износу.

Корекције фиксних трошкова

Члан 10

а) За купце код којих се снага мјери

(1) За прву годину наредног регулаторног периода фиксни трошкови из члана 5 став 1 овог додатка, који се транспонују у тарифе, коригују се примјеном следеће формуле и исказују у еурима, (€):

$$FT_t^{TUTk} = FT_t^{TUT} - K^{AK} - K^{TPnk}$$

гдје је:

FT_t^{TUTk}	- кориговани фиксни трошкови за прву годину наредног регулаторног периода, који се транспонују у тарифе,
FT_t^{TUT}	- фиксни трошкови који се транспонују у тарифе из члана 5 став 2 овог додатка,
K^{AK}	- корекција по основу разлике између оствареног и одобреног прихода настале у текућем регулаторном периоду по основу ангажовања капацитета,
K^{TPnk}	- корекције по основу разлике између одобрених и остварених трошкова који се не могу контролисати настале у текућем регулаторном периоду, и
t	- прва година наредног регулаторног периода.

б) За купце код којих се снага не мјери

(2) Цијена за ангажовани капацитет за купце код којих се снага не мјери за прву годину наредног регулаторног периода, израчунава се примјеном следеће формуле и исказује у еурима, (€):

$$Ck_t^{snm} = \frac{FT_t^{TUT} - Ck_t^{sm} * MK^{sm} - KE_t^{snm}}{E_t^{snm}}$$

гдје је:

Ck_t^{snm}	- цијена за ангажовани капацитет за купце код којих се снага не мјери (€/MWh)
FT_t^{TUT}	- фиксни трошкови који се транспонују у тарифе из члана 5 став 2 овог додатка (€)
Ck_t^{sm}	- цијена за ангажовани капацитет за купце код којих се снага мјери из члана 5 став 3 овог додатка (€/MW)
MK^{sm}	- годишњи просјечни максимални ангажовани капацитет измјерен код свих купаца код којих се снага мјери за текући регулаторни период (MW)
E_t^{snm}	- електрична енергија планирана енергетским билансом за испоруку купцима код којих се снага не мјери (MWh)
KE_t^{snm}	- корекције за разлике између оствареног и одобреног прихода по основу електричне енергије испоручене купцима код којих се снага не мјери за текући регулаторни период, и
t	- прва година наредног регулаторног периода.

ц) За произвођаче

(3) Цијена за ангажовани капацитет за произвођаче електричне енергије прикључене на преносни систем, за прву годину наредног регулаторног периода, израчунава се примјеном следеће формуле и исказује у еурима, (€):

$$Ck_t^{PP} = \frac{FT_t^{PP} KE_t}{E_t^{PP}}$$

гдје је:

Ck_t^{PP}	- цијена за ангажовани капацитет за произвођаче електричне енергије прикључене на преносни систем (€/Mwh),
FT_t^{PP}	- кориговани фиксни трошкови из члана 3 став 2 овог додатка, за прву годину наредног регулаторног периода (€),
KE_t	- корекција за разлике између оствареног и одобреног прихода по основу електричне енергије испоручене у преносни систем за текући регулаторни период,
E_t^{PP}	- Производња електричне енергије у електранама прикљученим на преносни систем планирана енергетским билансом (MWh), и
t	- година регулаторног периода.

Укупне корекције

Члан 11

Приликом утврђивања корекција трошкова из чл. 10 и 11 ове методологије, остварених у току текућег регулаторног периода, узео се у обзир и измјене регулаторног прихода настале у току периода по захтјеву енергетског субјекта или на иницијативу Агенције, у складу са чланом 12 ове методологије.